

MENINGER

Telefon: 776 23 611
E-post: leser@nordlys.no

Signert

Innlegg skal normalt være signert med fullt navn. Navn og adresse må alltid oppgis til redaksjonen.

Kort

Skriv kort. Det øker sjansen for å komme på trykk. Maksimal lengde er 5.000 tegn.

Forkorting

Vi forbeholder oss retten til å forkorte og redigere innlegg.

Digital publisering

Alle innlegg kan bli publisert digitalt på nett.

Honorar

Innlegg honoreres normalt ikke.

« Barn får merkelapper som risikerer å stemple dem, og skape framtidige forventninger til barnet som i beste fall ikke er tilsiktet. Vi stiller spørsmål ved praksiser som ikke fremmer barnets interesser og muligheter.

Problematisk merkelapper på barnehagebarn

BLANKE ARK: I overgangen mellom barnehage og skole brukes det skjema for å beskrive egenskaper til barna. Til hvilken nytte? spør artikkelforfatterne. Her er Elisabeth Fosse Ellertsen (t.v.) og Carina Hålvorsen fra Håpet barnehage. Foto: Stian Saur

Av Kirsten Sivertsen Worum, Cand.polit./ universitetslektor og Sissel Sollied, Ph.d./postdoktor institutt for lærerutdanning og pedagogikk, UIT

I Tromsø kommune bruker mange barnehager et skjema i overgangen mellom barnehage og skole. Vi har sett på eksempler fra bruken av disse skjemaene og enkelte tilfeller viser en bekymringsfull praksis.

Skjemaet er delt opp i fem ulike områder: sosial utvikling, faglig utvikling, selvstendighet, motorikk og satsingsområder i barnehagen. Hvert av punktene viser hva det spesifikt sees etter under de ulike temaer. Vi har lest dette skjemaet utfylt av ulike barnehager, og finner at barn beskrives på svært forskjellige måter.

Barn får merkelapper som risikerer å stemple dem, og skape framtidige forventninger til barnet som i beste fall ikke er tilsiktet. Vi stiller spørsmål ved praksiser som ikke fremmer barnets interesser og muligheter.

Vi ønsker å rette et kritisk blikk på rutiner og rutinemateriell som brukes ved overgangen fra barnehage til skole. Fokuset er på kartleggingspraksis i barnehager og konsekvensene dette kan få for det enkelte barn.

Her er redigerte klipp fra tre eksempler på bruk av skjemaet, fra barnehager i Tromsø i dag:

«Line er frekk, Vidar snill»

Line beskrives som dominerende og bestemmende i lek med andre. Hun kritiserer andre, men tåler ikke selv kritikk. Line kan svare de voksne litt frekt eller nebbete, men roper og banner ikke. Kan være kvass og sint i stemmen mot andre barn, og dytte tilbake. Er snar til å sladre på de andre, men kan også selv starte en konflikt. Har lite interesse for de minste barna og viser ikke spesiell empati.

«Omsorgsfulle Vidar»:

Vidar tar kontakt med andre barn og voksne på en fin måte, er blid og mestrer lek og samvær med andre. Liker rollelek, og er glad i fysisk aktivitet. Vidar har mange venner av begge kjønn. Han viser omsorg for andre barn og er god til å sette ord på hendelser som oppstår i barnegruppa.

«Tvilen hos Arnes foreldre»:

Barnehagen ga foreldrene skjemaet og ba de skrive ned viktige opplysninger til skolen. Foreldrene skrev at Arne er klok, snill og omsorgsfull mot alle. Så kom tvilen og refleksjonene: «Vil beskrivelsen av Arne medføre at han alltid forventes å være god og omsorgsfull? Får han rollen som en som alltid kan plasseres sammen med barn som er mer urolige og krevende? Kan positivitet også bli et slags stigma som fastlåser Arne i en statisk rolle? Foreldrene valgte å skrive at Arne er en helt vanlig gutt, uten behov for spesifikk oppfølging.»

I det første eksempelet er opplysningene individuelle egenskapsbeskrivelser av barnet. Barnehagens faglige refleksjoner over hvordan de bidrar pedagogisk, er helt fraværende. Det andre eksempelet beskriver barnehagens opplevelse av barnet i samspill med andre. Selv om beskrivelsene i eksempelet to framstår faglige og positive, er spørsmålet likevel hva læreren og skolen kan bruke denne informasjonen til? Refleksjonene til foreldrene i det tredje eksempelet er tankevekkende. De stiller et spørsmålstegn ved hva konsek-

vensene er for barnet, uansett hvilke merkelapper som brukes?

Kartlegging og rapportering

Størstedelen av landets kommuner har som satsingsområde overgangen mellom barnehage og skole. De har utviklet rutiner for overføring av dokumentasjon fra barnehage til skole. Rammeplan for barnehagen presiserer at foreldrene skal samtykke i overføring av informasjon, og ha innsyn og innflytelse på innholdet. Innholdet skal beskrive hva barnet mestrer og er interessert i, faglig og sosialt, og om barnet trenger særskilt støtte til noe.

Forskere påpeker at man kan spørre om Rammeplanen er for utydelig både når det gjelder hva samarbeidet skal handle om, og hvordan dokumentasjon knyttet til enkeltbarn skal kunne brukes i dette samarbeidet. I en sjekklister utarbeidet av foreldreutvalget for grunnskole og barnehage poengteres at skriftlig dokumentasjon må overføres der det er igangsatt særlige tiltak i barnehagen, eller der en ser at det vil være nødvendig å tilrettelegge skoletilbudet for å ivareta barnets behov. Det poengteres videre at det er foreldrenes

behov for å informere skolen om barnet, som skal være styrende.

Konsekvenser for barnet

En systematisk kartlegging av personlige opplysninger om barn berører flere juridiske områder, særlig Personopplysningsloven. Problemet for det enkelte barn er at ingen instans synes å se det som sitt ansvar å undersøke om rådende praksis er etisk forsvarlig, og om lover som skal beskytte barnet følges. Hensikten med kartlegging og videreformidling av opplysningene er god. Det skal gi en mulighet til å lage et sammenhengende og helhetlig tilbud. Det er betenkelig hvis opplysningene skaper fastlåste forventninger til barnet. Gode intensjoner forhindrer ikke dette.

Vi utfordrer foreldre, pedagoger i barnehager, lærere i skolen, eiere, spesialpedagoger og psykologer, og ikke minst utdanningsinstitusjonene til å ta dette langt mer alvorlig. Dilemmaer som knytter seg til hvilke type informasjon som er nødvendig å overføre, og hva som er hensiktsmessig for utformingen av barnets skoletilbud, bør grundig vurderes og diskuteres.

#NDBARN

Dagens debatt

Denne uka startet @somaleren en tråd med knaggen #norskrasisme. Her er noen av historiene.

Når man blir ledd av, skjelt ut eller latterliggjort av partikolleger for at man har et engasjement for kvenene #norskrasisme
Eskild Johansen
@EskildJohan

At folk ler, når jeg forteller at jeg er halvt samisk. Og gjør til stemmen sin.

#norskrasisme.
Marita Hansen
@MaritaBaluba

Da jeg lærte norsk trodde jeg at jævla fjellfinn var et generelt skjellsord. Hyppig i Finnmark på 90-tallet. Men så var det #norskrasisme.
Maja Softaric
@majabien

